

Datum vergadering	9 februari 2023
Omschrijving agendapunt	Voorstel tot Voorstel tot het vaststellen van het Wegenbeheerplan 2023-2032
Portefeuillehouder	Wethouder M. van Oostenbrugge-Bertou
Samenvatting	
De gemeente Sluis is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van het gemeentelijke wegennet. Het totale verharde wegennet bestaat voornamelijk uit asfalt en elementen en heeft een oppervlakte van ca. 1.850.000 m2. Het huidige beheerplan wegen is in 2017 opgesteld. Conform de CROW richtlijnen is het, vanwege nieuwe inzichten in kwaliteit en kosten, wenselijk om het wegenbeheerplan na 5 jaar te actualiseren. De gemiddelde kwaliteit van het wegennet is in de afgelopen periode licht verslechterd. Gestreefd wordt rehabilitaties van wegen duurzaam en integraal uit te voeren. Dit betekent dat in een rehabilitatie vervanging en/of onderhoud van andere disciplines zoals riolering, kabels en leidingen en groen zoveel mogelijk wordt meegenomen. Het gelijktijdig uitvoeren van riool- en kabel- en leidingvervanging met rehabilitatie van de rijbaan is hierbij essentieel voor een duurzame uitvoering. Het is niet wenselijk (en duurzaam) als kort na een wegvervanging de weg moet worden opgebroken voor vervanging van riool of kabels en leidingen. Helaas is het voor de komende periode, vanwege een achterstand bij de vervangingswerkzaamheden bij de nutsbedrijven, niet mogelijk om alle gewenste rehabilitaties van wegen integraal uit te voeren. Gekozen is om op deze wegen de rehabilitatie uit te stellen zodat alsnog samen met de K&L vervanging wordt opgetrokken. Op deze wegen wordt in de overbruggingsperiode kleinschalig onderhoud uitgevoerd om de kwaliteit en veiligheid van deze wegen te waarborgen. Rehabilitaties vinden in de komende periode nog steeds plaats (voornamelijk in combinatie met de rioleringswerken) maar in een lager tempo. Om het achterstallig onderhoud te verminderen voeren we gericht klein onderhoud uit op uitgestelde wegen, zodat we toch het achterstallig onderhoud verminderen. Sinds 2008 huurt de gemeente Sluis een zestal parkeerterreinen van het waterschap. De wens is om een kwaliteitsslag toe te passen op de te huren parkeerterreinen, waarbij de parkeerterreinen worden opgewaardeerd en voorzien van een parkeervak indeling.	

Aan de raad,

Aanleiding

De gemeente Sluis is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van het gemeentelijke wegennet. Het betreft hier de openbare wegen, waar de gemeente ook onderhoudsplichtige is. Het totale verharde wegennet bestaat voornamelijk uit asfalt en elementen en heeft een oppervlakte van ca. 1.850.000 m2.

Het huidige beheerplan wegen is in 2017 opgesteld. Conform de CROW richtlijnen is het, vanwege nieuwe inzichten in kwaliteit en kosten, wenselijk om het wegenbeheerplan na 5 jaar te actualiseren.

Onderverdeling conform taakvelden Iv-3 model

Conform de voorschriften van het Iv-3 model 2022 is een onderscheid gemaakt tussen de taakvelden 2.1 Verkeer en vervoer en 2.2 Parkeren. In het wegenbeheerplan is deze onderverdeling aangehouden bij de uitwerking van de areaal- en kwaliteitsgegevens en de vaststelling van de benodigde onderhoudsbudgetten.

Onderhoudsniveau

Het areaal verhardingen in de gemeente Sluis omvat ruim 1,8 miljoen m2. In de visuele inspectie wordt aan elke verhardingsstrook een kwaliteitsniveau toegekend variërend van hoog (A+) tot zeer laag (D) conform de CROW 288 kwaliteitscatalogus openbare ruimte. Hierin worden de onderstaande niveaus onderscheiden:

Kwaliteitsniveau CROW 288

Beeldkwaliteit	Kwaliteitsniveau
A+	hoog
A	ruim voldoende
B	basis
C	laag
D	zeer laag

De gemeente Sluis streeft het wegbeheer uit te voeren waarbij onderhoudsniveau C als ondergrens wordt gehanteerd. In de praktijk betekent dit dat achterstallig onderhoud (kwaliteitsniveau D) zoveel mogelijk wordt voorkomen en kwaliteitsniveau C (laag) zoveel mogelijk wordt beperkt. Achterstallig onderhoud heeft namelijk een verhoogd risico op de veiligheid van de weggebruikers en op kapitaalvernietiging.

Voor een gezond wegennet wordt aangehouden dat het gezamenlijk percentage C en D wegen maximaal 9-15% mag bedragen waarbij het percentage D wegen tot een minimum wordt beperkt. Op deze manier kan met het jaarlijks onderhoudsbudget het achterstallig onderhoud met efficiënt onderhoud worden weggewerkt.

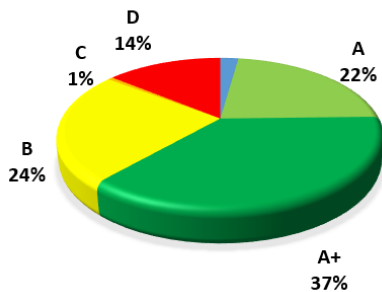
Kwaliteit

Een overzicht van de huidige kwaliteit van het wegennet in de gemeente Sluis is weergegeven onderstaand figuur. Hierbij is een onderverdeling gemaakt in de verschillende verhardingstypen.

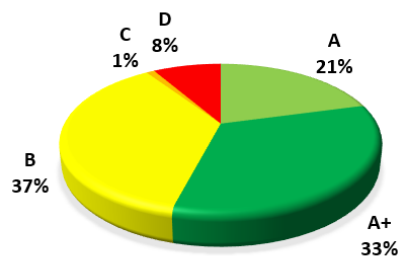
De totale kwaliteit van de verhardingen in de gemeente Sluis sluit niet aan op onderhoudsniveau C. Het percentage van 61% goed scorende wegen (A, A+) ligt niet op het gewenste niveau van 70-86% van het totaal. Het percentage matig scorende wegen (B) is hoog met 24%. Het percentage wegen van lage (C) kwaliteit is laag met 1%, het percentage wegen van te lage (D) kwaliteit is daarentegen ruim hoger dan wenselijk met 14%. De gemiddelde kwaliteit van het gehele wegenareaal dient door dit hoge percentage te worden beschouwd als kwaliteit D.

De kwaliteit verschilt sterk per verhardingssoort. De kwaliteit van de asfaltverhardingen is voldoende met een totaalpercentage C en D wegen van 9%. De kwaliteit van de elementenverhardingen is daarentegen ruim onvoldoende met een zeer hoog percentage wegen D kwaliteit (totaal 18%).

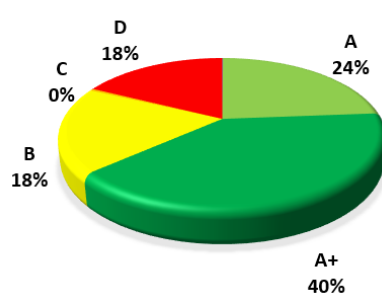
Totaal

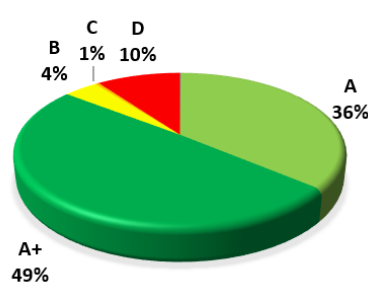
Asfalt

Elementen

Beton

Verloop kwaliteit

De gemiddelde kwaliteit van het wegennet is in de afgelopen periode licht verslechterd. Het percentage wegen van te slechte kwaliteit (kwaliteit D) is ongeveer gelijk gebleven het percentage B kwaliteit is echter sterk gestegen van 6% in 2016 naar 24% in 2021.

Er is een daling in kwaliteit. De lage kwaliteit kent enkele duidelijke oorzaken:

1. Kantelpunt kwaliteit elementenverhardingen.
2. Einde levensduur groot deel elementenverhardingen.
3. Te lichte constructie woonstraten.
4. Uitstel onderhoud.

Financiering van het wegonderhoud

Het onderhoudsbudget wegen van de gemeente Sluis wordt ingezet op diverse typen onderhoud. Op verschillende momenten in de levenscyclus van een weg (40-50 jaar) wordt een ander type onderhoud uitgevoerd. Hierbij dienen de volgende onderhoudsmomenten te worden onderscheiden:

- 1) **Aanleg** van de wegconstructie.
- 2) **Klein onderhoud** gericht op wegwerken plaatselijke schades
- 3) **Groot onderhoud** gericht op het verlengen van de levensduur en het geven van een kwaliteitsimpuls.
- 4) **Rehabilitatie** van de weg en eventuele herinrichting bij einde van de levensduur van de weg. Hierbij wordt de gehele verhardingsconstructie (inclusief fundering) opgebroken en geheel opnieuw opgebouwd met nieuwe materialen. Gemiddelde levensduur van een weg is 40-60 jaar.

Wegbeheerbudget

De gemeente Sluis heeft voor de invulling van haar wegbeheer de beschikking tot onderstaande budgetten.

Budgetten 2023-2032 in de gemeente Sluis

Planjaar / budget	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Budget onderhoud wegen	2.110.742	2.163.510	2.217.598	2.266.385	2.316.246	2.367.203	2.419.282	2.472.506	2.526.901	2.582.493

Benodigde bedragen

De kosten voor het meer jaren onderhoud van de wegen voor groot- en klein onderhoud, rehabilitaties en bijkomende kosten zijn in onderstaande tabel weergegeven. De kosten zijn onderverdeeld voor de periode 2023 t/m 2027 op basis van de wegininspectie en maatregeltoets. Voor de lange termijn is gerekend met bedragen in lijn met de kapitaalbehoefte voor 2023-2027.

Gemiddeld benodigd bedrag per jaar voor wegonderhoud in de gemeente Sluis

Planjaar	2023	2024	2025	2026	2027	Lange termijn 2028 – 2032
Klein en groot onderhoud						
Groot onderhoud	€ 915.000	€ 937.875	€ 961.322	€ 982.471	€ 1.004.085	€ 1.026.175
Taakveld verkeer	€ 846.500	€ 867.663	€ 889.354	€ 908.920	€ 928.916	€ 949.352
Taakveld parkeren	€ 68.500	€ 70.213	€ 71.968	€ 73.551	€ 75.169	€ 76.823
Klein onderhoud	€ 300.000	€ 307.500	€ 315.188	€ 322.122	€ 329.208	€ 351.584
Taakveld verkeer	€ 292.000	€ 299.300	€ 306.783	€ 313.532	€ 320.429	€ 327.479
Taakveld parkeren	€ 8.000	€ 8.200	€ 8.405	€ 8.590	€ 8.779	€ 8.972
Rehabilitaties en reconstructies						
Rehabilitaties *	€ 800.000	€ 820.000	€ 840.500	€ 858.991	€ 877.889	€ 937.557
Taakveld verkeer	800.000	820.000	840.500	858.991	877.889	897.202
Taakveld parkeren	-	-	-	-	-	-
Bijkomende kosten						
Onderhoud halfverharding	€ 20.000	€ 20.500	€ 21.013	€ 21.475	€ 21.947	€ 23.439
Natuursteen Sluis	€ 50.000	€ 51.250	€ 52.531	€ 53.687	€ 54.868	€ 58.597
Opwaarderen parkeerterreinen		175.000	220.000	245.000		
Totaal	€ 2.085.000	€ 2.137.125	€ 2.190.553	€ 2.238.745	€ 2.287.998	€ 2.443.509
Toegepaste indexering	3%	2,5%	2,5%	2,2%	2,2%	2,2%

* De kapitaalbehoefte voor rehabilitaties en bijkomende kosten betreffen investeringen en worden als kapitaallast in de begroting opgenomen.

Bijkomende kosten

In het wegenonderhoud worden werkzaamheden uitgevoerd die geen onderdeel uitmaken van de berekende kapitaalbehoefte. Het betreft de volgende werkzaamheden:

- Onderhoud half verhardingen (grindverhardingen)
- Herstellen van natuursteenbestrating in het centrum van Sluis
- Opwaarderen parkeerterreinen waterschap

Het onderhoud aan half verhardingen staat binnen de CROW-systematiek los van het onderhoud aan verharde wegen. De CROW adviseert om een apart budget op te nemen voor het onderhoud van half verhardingen. In totaal hebben we circa 38.000 m² aan half verhardingen, voornamelijk in de achterpaden. Uit ervaringscijfers van de afgelopen jaren blijkt dat we jaarlijks circa € 20.000,- uitgeven aan het onderhoud van deze half verhardingen.

Het onderhoud aan de natuursteen verhardingen in de kern Sluis is in verhouding met regulier elementenonderhoud duur. Zowel de materialen als de kosten van het herstellen zijn ruim hoger dan op reguliere verhardingen. In de afgelopen periode heeft de gemeente Sluis geïnvesteerd in het ombouwen van een deel van de natuursteenbestrating naar klinkerverharding om te besparen op de jaarlijkse reparaties aan de natuursteenbestrating. Hierbij zijn voornamelijk de locaties omgebouwd waar verkeer rijdt, de voetgangersgedeelten en de Groote Markt blijven intact. Voor het repareren en in goede staat houden van de resterende natuursteenbestrating is jaarlijks circa € 50.000,- nodig.

Sinds 2008 huurt de gemeente Sluis een aantal parkeerterreinen aan de kust van het waterschap. Hiervoor is onlangs een fikse huurverhoging doorgevoerd. Deze huurverhoging is in de begroting opgenomen onder het taakveld Parkeren. Het onderhoud van deze parkeerterreinen is voor rekening van de gemeente. Momenteel bestaan de verhardingen uit een half verharding of slijtlaag die veel onderhoud vergen. Deze parkeerterreinen hebben een opwaardering nodig in de vorm van een asfalt- of elementenverharding waardoor deze het gehele jaar goed begaanbaar zijn. Tevens worden ze dan voorzien van een parkeervakindeling. De kosten voor deze opwaardering bedragen in totaal circa € 640.000,-.

Duurzaamheid

Bij de uitvoering van het wegenbeheerplan wordt rekening gehouden met duurzaamheid en klimaatadaptatie:

- Bij inkoop en aanbesteding maken we gebruik van instrumenten zoals Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI)-criteria voor het realiseren van meer duurzaamheid en het voorkomen van negatieve effecten op het milieu.
- Maximaal hergebruik van vrijkomende funderingen en verhardingsmaterialen vrijgekomen gebakken materialen hergebruiken in parkeervakken, funderingen opwaarderen en hergebruiken. Betonstraatstenen en tegels hoogwaardig recyclen in nieuwe betontegels en stenen, 30% hergebruik in nieuw materiaal mogelijk en zicht op meer.
- Waar mogelijk verhardingen verwijderen of minimaliseren, bijvoorbeeld overbodige trottoirs verwijderen of versmallen, heeft dubbel effect = meer groen
- Inkopen van materialen waarin secundaire grondstoffen maximaal worden toegepast, bijvoorbeeld klinkers en tegels waarin Granova van Heros (30% en mogelijk meer in de toekomst).
- We maken gebruik van de markt die actief innovatief is op het gebied van duurzaamheid en circulariteit in aanbestedingen EMVI criteria toepassen op het gebied van duurzaamheid
- Het toepassen van water passerende bestrating en meer groen, bijvoorbeeld in parkeervakken.
- Civieltechnische werken Riolerings-Wegen-NUTS-leidingen zoveel mogelijk tegelijk uitvoeren waardoor er minder wordt gegraven en transportbewegingen zijn, dit bespaart CO₂-uitstoot. Optimalisatie integrale afstemming
- De openbare ruimte klimaatbestendig en water robuust inrichten. Bij de Klimaatadaptiestrategie Zeeuws-Vlaanderen 2021-2025 streven we er naar om voor de thema's wateroverlast, droogte, hitte,

overstroming te voldoen aan label B. relatie met verhardingen benoemen. Meer water passerend, verharding verwijderen die niet nodig zijn, asfalt ombouwen naar elementen (hittestress).

- Bij het vaststellen van de onderhoudsmaatregel duurzaamheid zwaar meewegen. Bijvoorbeeld groot onderhoud uitvoeren in plaats van vervanging.
- Duurzamere asfaltmengsels toepassen met hoge percentages hergebruik (tot 60%) en lage temperatuur asfalt. Ruimte bieden tot duurzame pilotprojecten met duurzame asfaltmengsels zoals biobased asfalt, lage temperatuur e.a.

Vergelijk kapitaalbehoefte met budget

In onderstaande tabel is een vergelijking gemaakt tussen de beschikbare budgetten en de kapitaalbehoeften voor zowel het regulier onderhoud als rehabilitaties in de periode 2023-2027.

Vergelijk kosten wegonderhoud met budget

Planjaar	2023	2024	2025	2026	2027
Gemiddelde jaarlijkse kosten wegonderhoud					
Exploitatie:					
Groot onderhoud	€ 915.000	€ 937.875	€ 961.322	€ 982.471	€ 1.004.085
Klein onderhoud	€ 300.000	€ 307.500	€ 315.188	€ 322.122	€ 329.208
Bijkomende kosten	€ 70.000	€ 71.750	€ 73.544	€ 75.162	€ 76.815
Investerings:					
Rehabilitatiekosten (kapitaallasten)	€ 90.087	€ 125.396	€ 161.208	€ 197.471	€ 234.148
Parkeerterreinen waterschap 2024-2025-2026 (kapitaallasten)	€ 0	€ 4.375	€ 13.288	€ 23.615	€ 28.195
Totaal weg onderhoud	€ 1.375.087	€ 1.446.896	€ 1.524.548	€ 1.600.841	€ 1.672.451
Beschikbaar budget onderhoud	€ 2.110.742	€ 2.163.510	€ 2.217.598	€ 2.266.385	€ 2.316.246
Verschil	€ 735.655	€ 716.614	€ 693.050	€ 665.545	€ 643.794

Conclusie

Uit de tabel is op te maken dat er jaarlijks een voordeel is van circa € 700.000 als gevolg van uitgestelde rehabilitaties en van de verschuiving van rehabilitaties van onderhoud (exploitatie) naar investeringen. Voorgesteld wordt om een deel van dit bedrag in de exploitatie op te nemen voor extra menskracht voor de uitvoering van het wegenbeheerplan. We voorzien hiervoor een jaarlijks budget van € 200.000 voor de komende 5 jaar. De resterende bedragen voegen we toe aan de egaliseringsreserve wegen om noodzakelijke rehabilitaties en herinrichtingen in de toekomst te kunnen uitvoeren en eventuele prijsstijgingen als gevolg van de hoge inflatie op te vangen.

Gestreefd wordt rehabilitaties van wegen duurzaam en integraal uit te voeren. Dit betekent dat in een rehabilitatie vervanging en/of onderhoud van andere disciplines zoals riolering, kabels en leidingen en groen zoveel mogelijk wordt meegenomen. Het gelijktijdig uitvoeren van riool- en kabel- en leidingvervanging met rehabilitatie van de rijbaan is hierbij essentieel voor een duurzame uitvoering. Het is niet wenselijk (en duurzaam) als kort na een wegvervanging de weg moet worden opgebroken voor vervanging van riool of kabels en leidingen. Helaas is het voor de komende periode, vanwege een achterstand bij de vervangingswerkzaamheden bij de nutsbedrijven, niet mogelijk om alle gewenste rehabilitaties van wegen integraal uit te voeren. Gekozen is om op deze wegen de rehabilitatie uit te stellen zodat alsnog samen met de K&L vervanging wordt opgetrokken. Op deze wegen wordt in de overbruggingsperiode kleinschalig onderhoud uitgevoerd om de kwaliteit en veiligheid van deze wegen te waarborgen. Rehabilitaties vinden in de komende periode nog steeds plaats (voornamelijk in combinatie met de rioleringswerken) maar in een

lager tempo. Om het achterstallig onderhoud te verminderen voeren we gericht klein onderhoud uit op uitgestelde wegen, zodat we toch het achterstallig onderhoud verminderen.

Sinds 2008 huurt de gemeente Sluis een zestal parkeerterreinen van het waterschap. De wens is om een kwaliteitsslag toe te passen op de te huren parkeerterreinen, waarbij de parkeerterreinen worden opgewaardeerd en voorzien van een parkeervak indeling.

Wij stellen voor om het Wegenbeheerplan 2023-2032 vast te stellen.

Oostburg, 20 december 2022

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN SLUIS,

De secretaris,	De burgemeester,
S.I. de Kievit-Minnaert	mr. M.M.D. Vermue

Bijlage(n):

a. Wegenbeheerplan 2023-2032

DE RAAD VAN DE GEMEENTE SLUIS

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. ; 20 december 2022

BESLUIT:

Sluis, 9 februari 2023

DE RAAD VOORNOEMD,

De griffier,

mr. P. T. G Claeijs

De voorzitter,

mr. M. M. D. Vermue